

# društvene vijesti

## Hrvatsko kemijsko društvo Redovita godišnja skupština

Zagreb, 30. lipnja 2010. godine

Redovita Godišnja skupština Hrvatskoga kemijskog društva za godinu 2010. održana je u srijedu, 30. lipnja u 17:00 sati u velikoj predavaonici Kemijskog odsjeka Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, Horvatovac 102 a.

### Prisutni:

Vesna Babić-Ivančić, Nikola Basarić, Ljerka Brečević, Tomislav Cvitaš, Vesna Čaplar, Predrag Čudić, Leo Frkanec, Željko Golubić, Nada Horvatinčić, Jasenka Ivanković, Ivanka Jerić, Nenad Judaš, Mila Jukić, Nikola Kallay, Leo Klasinc, Davor Kovačević, Zrinka Kovarik, Olga Kronja, Zvonimir Maksić, Ivica Malnar, Kata Majerski, Berislav Marković, Zlatko Meić, Danijel Namjesnik, Predrag Novak, Tomislav Portada, Greta Prajdić, Biserka Prugovečki, Vladimir Rapić, Dijana Šaftić, Marija Šindler-Kulyk, Irena Škorić, Marin Šundov, Vitomir Šunjić, Predrag Tepeš, Filip Topić, Nada Trajkov, Dubravka Turčinović, Jadranka Varljen, Vlasta Vojković, Mihaela Vrbnjak, Marina Zelić, Biserka Žinić, Mladen Žinić.

### DNEVNI RED

1. Pozdrav predsjednika HKD
2. Predavanje: prof. dr. sc. Mladen Žinić, Institut Ruđer Bošković, Zagreb "Supramolekularna kemija kiralnih oksalamidnih gelatora. Samoudruživanje, stereokemijski i solvacijski učinci te sinteza funkcionalnih, hibridnih i silicijevih nano-sustava"
3. Izbor dvaju zapisničara i dvaju ovjervitelja zapisnika
4. Izvještaji: predsjednika, tajnice, blagajnice, glavnog urednika CCA, predsjednika podružnica, pročelnika sekcija
5. Dodjela Nagrade "Leopold Ružička" za 2009. godinu
6. Najava Kemijske olimpijade
7. Najava aktivnosti vezanih za Godinu kemije 2011.
8. Prihvaćanje promjene Statuta
9. Plan rada i prijedlozi za naredno razdoblje
10. Razno

### Ad 1.

U uvodnom dijelu Skupštine Vitomir Šunjić, predsjednik HKD, je pozdravio sve prisutne i predložio Dnevni red koji je članovima bio poslan na uvid već 9. lipnja 2010. Dnevni red je prihvaćen u cjelosti bez ikakvih primjedbi ili dodataka. U nastavku uvodnog dijela V. Šunjić je najavio predavanje prof. dr. sc. Mladena Žinića i naveo nekoliko podataka iz njegove biografije.

### Ad 2.

M. Žinić je održao najavljen predavanje uz veliku pažnju auditorija. Nakon predavanja je odgovorio na nekoliko pitanja koja su postavili Predrag Novak, Nenad Judaš, Predrag Čudić i Olga Kronja. Predsjednik Društva, V. Šunjić, je zahvalio M. Žiniću za vrlo lijepo i interesantno predavanje.

### Ad 3.

Za zapisničare su izabrani Greta Prajdić i Filip Topić, a za ovjervitelje zapisnika Davor Kovačević i Vlasta Vojković.

### Ad 4.

**4.1** Biserka Prugovečki, tajnica HKD-a, je navela najvažnije aktivnosti Društva u periodu od prethodne redovite godišnje skupštine, održane 16. lipnja 2009. godine. To su:

- sređivanje evidencije članova Društva
- sustavno informiranje članova Društva preko web-stranice HKD i e-mail-poruka
- izrada članskih iskaznica za sve članove Društva
- definiranje odnosa Podružnica s matičnim Društvom; za tu je svrhu potrebna izmjena članka 20 Statuta Društva kako se predlaže pod točkom 8 Dnevnog reda
- pronalaženje izvora financiranja Društva
- organiziranje i promocija skupova
- raspisivanje natječaja i dodjeljivanje nagrada HKD
- organizacija natjecanja i susreta iz kemije
- pripreme za Godinu kemije 2011.
- međunarodna suradnja

Detalji vezani uz gore navedene aktivnosti kao i imena novih nositelja funkcija u HKD-u, koje je u periodu nakon zadnje redovite godišnje skupštine imenovao Upravni odbor HKD, nalaze se u priloženom Izvješću predsjednika i tajnice HKD.

**4.2** Ivanka Jerić, blagajnica HKD, dala je financijsko izvješće. Posebno je istaknula činjenicu da je potpisan Ugovor o sponzorstvu s tvrtkom Pliva Hrvatska d.o.o., a u tijeku su pregovori o sponzorstvu s još nekoliko tvrtki.

I. Jerić je naglasila da je preduvjet za proces sređivanja financijskog stanja (bio) sređena evidencija članova HKD i aktualizirana internetska stranica Društva.

**4.3** Nikola Kallay, glavni urednik časopisa *Croatica Chemica Acta*, je istaknuo da se, usprkos velikim financijskim teškoćama, u 2009. godini uspjelo objaviti sva četiri broja CCA u elektroničkom i tiskanim izdanju. Već je objavljen prvi broj u 2010. godini, uz novu redizajniranu naslovnicu.

Imajući u vidu distribuciju našeg časopisa po cijelom svijetu te turističku orijentaciju i ljepote naše zemlje, nova naslovnica CCA je dizajnirana tako da promovira ljepote naše zemlje i približava ih akademskoj zajednici u svijetu. Očekuje se financijska pomoć od Ministarstva turizma i drugih institucija vezanih uz turističku djelatnost.

Na naslovnici broja 1 u 2010. godini nalazi se slika grada Zagreba, a broj 2 će na naslovnici imati sliku grada Varaždina. Zahvaljujući trudu Predraga Novaka za broj 2 je od Grada Varaždina dobiveno 5000 kuna.

Glavni urednik CCA najavio je promjene u organizaciji redakcije, te iznio planove za realizaciju posebnih brojeva CCA kojima se želi povećati rejting časopisa. Za te se brojeve, posvećene određenoj tematici, namjerava pozivati istaknute hrvatske znanstvenike u zemlji i inozemstvu da sudjeluju sa svojim prilozima.

Opširno Izvješće N. Kallaya priloženo je Zapisniku.

Nastavljajući se na izvješće N. Kallaya o općoj i financijskoj situaciji u kojoj se časopis nalazi, Zvonimir Maksić je zaključio da CCA preživljava zahvaljujući snalaženju glavnog urednika. Istaknuo je da se znanost u RH u posljednje vrijeme jako zapostavlja od strane nadležnog ministarstva. Naveo je probleme u pristupu znanstvenim *online*-bazama (npr. Web of Science) u posljednjih 6 mjeseci. Poteškoće u pristupu znanstvenim bazama podataka još su izraženije zbog činjenice da je i sufinanciranje nabave stranih časopisa od strane MZOŠ također svedeno na minimum. Z. Maksić je pozvao predsjednika HKD da u tom smislu službeno reagira.

N. Kallay je naveo da je pri Ministarstvu formirano Stručno povjerenstvo za znanstveno izdavaštvo član kojega je Nenad Judaš.

N. Judaš je objasnio da je preduvjet za sve što je obećano od strane Ministarstva proračun od 9,5 milijuna kn.

Z. Maksić je dodao da smatra kako treba odmah nešto poduzeti.

V. Šunjić se složio i rekao da će napisati pismo u kojem će navesti da se radi o zaključcima sa skupštine HKD.

**4.4** Mila Jukić, predsjednica Podružnice HKD-Split, navela je da su aktivnosti u proteklom periodu bile fokusirane na registriranje Podružnice kao udruge prema odredbama Zakona o udrugama. Upis u Registar udruga Republike Hrvatske izvršen je 16. veljače 2010. godine. Ostale djelatnosti u proteklom razdoblju i planirane aktivnosti za naredni period detaljno su prezentirane u Izvješću predsjednice Mile Jukić.

**4.5** Jadranka Varljen, članica Podružnice Rijeka/Istra, uputila je čestitke Podružnici Split što su uspjeli provesti ono što njima, iako su najstarija podružnica (53 god.), do sada nije uspjelo. Napomenula je, da je Podružnica u Rijeci podružnica tri društva – HKD, HDBMB i HDKI; svoj pravni status zahvaljuju HDKI.

J. Varljen je posebno naglasila da će se, zahvaljujući susretljivosti glavnog urednika, Nikole Kallaya, u 2011. godini pripremiti peti specijalni broj CCA posvećen Kongresu Hrvatskog društva za biokemiju i molekularnu biologiju. To je deseti, jubilarni kongres – HDBMB<sub>2010</sub>, koji će se održati u Opatiji od 15. do 18. rujna 2010.

Glavna aktivnost Društva, kao i prethodnih godina, u proteklom je razdoblju bila usmjerena na organiziranje kolokvija. Popis održanih kolokvija i ostale aktivnosti navedene su u Izvješću pročelnika Sekcije N. Blaževića. Na kraju svog izlaganja J. Varljen se posebno zahvalila Zrinki Kovarik, tajnici HDBMB, koja svojim djelovanjem puno pridonosi suradnji između HDBMB i HKD.

Jadranka Varljen i Zrinka Kovarik bile su gosti urednici specijalnog broja CCA (*Croat. Chem. Acta* Vol. **81**, No. 1) posvećenog Kongresu HDBMB koji je organiziran 2006. godine u povodu 30. godišnjice Društva.

**4.6** Predrag Tepeš, predsjednik Podružnice SZ HR – Varaždin, je rekao da je krajem 2009. i početkom 2010. godine provedeno opsežno predstavljanje Društva potencijalnim članovima iz Varaždinske i Međimurske županije. U lipnju 2010. godine Podružnica je imala 24 člana, većinom profesora i nastavnika osnovnih i srednjih škola. Očekuje se povećanje broja članova. Na sastanku 17. lipnja definiran je plan rada Podružnice. Detalji su navedeni u Izvješću.

P. Tepeš se posebno zahvalio Mihaeli Vrbnjak za uloženi trud i vrijednu suradnju.

**4.7** Berislav Marković, predsjednik Podružnice Hrvatskoga kemijskog društva za Slavoniju – Osijek, naveo je da je preuzeo tu dužnost od Božice Šuveljak-Žuljević koja je Podružnicu vodila od njenog osnutka 1979. godine do odlaska u mirovinu 2008. godine. B. Marković je izrazio zahvalnost B. Šuveljak-Žuljević za veliku požrtvovnost i trud koje je dugi niz godina ulagala u djelovanje Podružnice, koje nije izostalo ni tijekom Domovinskog rata.

Novi momenti za rad Podružnice nastupili su osnivanjem samostalnog sveučilišnog Odjela za kemiju (2005. god.). U priloženom Izvješću navedene su aktivnosti koje su uslijedile nakon tog događaja i planovi za rad Podružnice u narednom periodu.

**4.8** Nikola Basarić, pročelnik Sekcije za organsku kemiju Hrvatskoga kemijskog društva, je rekao da se rad Sekcije u periodu od zadnje godišnje skupštine HKD, 24. studenog 2009. godine, odvijao kroz održavanje predavanja. Suorganizacijom Sekcije za organsku kemiju HKD i Zavoda za organsku kemiju i biokemiju Instituta Ruđer Bošković do 14. lipnja 2010. godine održano je osam predavanja. Popis predavanja nalazi se u Izvješću N. Basarića.

**4.9** Zvonimir Maksić, pročelnik Sekcije za teorijsku kemiju, je rekao da je glavna aktivnost Sekcije bila fokusirana na održavanje kolokvija. Posebno je istaknuo predavanje prof. L. Radoma iz Australije i dr. G. Sandale iz Kanade.

Z. Maksić je istaknuo i angažman članova Sekcije u organiziranju srednjoeuropskog simpozija "*Chemistry towards Biology*" koji će se održati u Primoštenu od 8. do 11. rujna 2010.

Popis kolokvija, te dodatne informacije i napomene vezane uz gore navedene aktivnosti Sekcije, nalaze se u Izvješću pročelnika Z. Maksića.

**4.10** Ivica Malnar, pročelnik Sekcije za medicinsku kemiju Hrvatskoga kemijskog društva, podsjetio je prisutne da je prijedlog za osnivanje Sekcije bio prihvaćen na redovitoj godišnjoj skupštini HKD održanoj 16. lipnja 2009. godine. Rad Sekcije usmjeren je na povezivanje članova koji se u Hrvatskoj bave ovom znanstvenom disciplinom, suradnju s drugim sekcijama unutar HKD i drugim znanstvenim institucijama u zemlji i izvan nje.

I. Malnar je istaknuo izvrsnu komunikaciju s EFMC. Prihvaćena je aplikacija Društva za članstvo. Dobiven je poziv za sudjelovanje na sastanku Vijeća EFMC povodom 21. internacionalnog simpozija o medicinskoj kemiji (EFMC-ISMC, Brussels, September 5–9, 2010.) gdje bi aplikacija trebala biti prihvaćena.

Aktivnosti Sekcije u narednom periodu imat će kao glavni cilj doprinos napretku medicinske kemije kao znanstvene discipline. Opširno Izvješće pročelnika Sekcije, I. Malnara je priloženo.

**4.11** Pročelnica Sekcije za nomenklaturu i terminologiju organske kemije HDKI i HKD, Lidija Varga-Defterdarović, unaprijed se ispričala zbog izostanka sa Skupštine. Zamolila je Vladimira Rapića da je zamijeni i navede glavne aktivnosti Sekcije u proteklom periodu.

To su prijevodi IUPAC-preporuka i radovi unutar projekta STRUNA odnosno KENA. Projekt Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje "*Hrvatsko strukovno nazivlje – STRUNA*" ima za cilj uspostaviti sustav koordinacije terminološke djelatnosti u svim strukama u Hrvatskoj. Osmišljena je i izrađena baza podataka u koju se po jedin-stvenim načelima unose definirani nazivi iz svih struka. U okviru projekta STRUNA prihvaćen je, i od 31. 5. 2009. do 31. 5. 2010. se odvijao, projekt "*Izgradnja hrvatskoga kemijskog nazivlja – KENA*".

Cilj projekta KENA je stvaranje baze hrvatskoga kemijskog nazivlja iz opće i anorganske kemije, organske, analitičke i fizikalne kemije, V. Rapić je napomenuo da je izostala biokemija.

Detaljni opis rada Sekcije i opširniji prikaz projekata STRUNA i KENA nalaze se u Izvješću pročelnice, Lidije Varga-Defterdarović.

**4.12** Dubravka Turčinović, pročelnica Sekcije za izobrazbu Hrvatskoga kemijskog društva, je izvjestila skupštinu da su se sastanci Sekcije održavali redovito svakog ponedjeljka u 19:45, u kemijskom kabinetu V. gimnazije u Zagrebu. Cilj sastanaka je stručno usavršavanje nastavnika i rješavanje problema vezanih uz nastavu kemije. Posebno je istaknula da se nastavnici prisustvovali

sastancima od šk. god. 2009./2010. dodjeljuju Potvrde o stručnom usavršavanju s popisom predavanja kojima je pojedini nastavnik prisustvovao i brojem sati provedenim na tim predavanjima. Potvrde se izdaju za jedno polugodište. Članovi Sekcije su taj akt vrlo pozitivno ocijenili.

Popis najposjećenijih predavanja i dodatni podaci vezani uz rad Sekcije nalaze se u Izvješću pročelnice, D. Turčinović.

**4.13** Filip Topić, pročelnik Studentske sekcije Hrvatskoga kemijskog društva, je izvjestio prisutne da se Sekcija redovito sastaje svaki tjedan. Istaknuo je da je na inicijativu kolegica Matee Vlatković i Jasmine Salopek, uz pokroviteljstvo HKD, pokrenut projekt "Znanstvene čarolije" kojim se nastoji kemija i znanost općenito kroz interaktivne radionice približiti najmlađima. Do sada su uspješno održane radionice u tri dječja vrtića u Zagrebu, a 12. i 13. lipnja prilikom posjeta SOS-Dječjem selu Ladimirevci održano je desetak radionica za djecu različitog uzrasta od predškolskog do završnih razreda osnovne škole. Aktivnosti će se nastaviti u jesen.

U proteklom razdoblju održano je i osam predavanja. Popis predavanja i potankosti vezane uz rad Sekcije nalaze se u Izvješću F. Topića.

**4.14** Nenad Judaš, voditelj E-škole kemije, naveo je podatak da je u periodu od studenog 2009. do lipnja 2010. godine u rubrici *Vi pitate E-škola odgovara* dodano novih 350 odgovora pa je sada na web stranicama dostupno ukupno 4046 odgovora.

U istom periodu, u okviru programa *Kemijska radionica – Učenje otkrivanjem* održani su novi seminari za učenike i nastavnike. Voditelji radionica na seminarima bili su Nenad Judaš, Petar Vrkljan, Vladimir Stilinović i Filip Topić. Dodatni podaci mogu se naći u Izvješću N. Judaša.

#### Ad 5.

Predsjednik Društva je izvjestio skupštinu da je Povjerenstvo HKD za dodjelu Nagrade "Leopold Ružička", namijenjene članovima HKD mlađim od 35 godina za postignuća na području kemije, izabralo Mojcu Čakić-Semenčić kao dobitnicu Nagrade za 2009. godinu. Nagradu je preuzeo Vladimir Rapić, obavještavajući prisutne da dobitnica ne može prisustvovati tom svečanom činu jer je dan ranije postala majka jedne male djevojčice, Katje. V. Rapić se zahvalio Društvu u ime M. Čakić-Semenčić kojoj je upućena dvostruka čestitka izražena glasnim pljeskom prisutnih.

#### Ad 6.

Tomislav Cvitaš je izvjestio skupštinu da su pripreme za 42. Međunarodnu kemijsku olimpijadu, koja će se održati u Tokiju od 17. do 29. srpnja 2010. godine, započele u prosincu 2009. godine i održavane u nekoliko navrata po dva, tri dana tijekom siječnja i veljače 2010. godine. Izlučni test je održan 9. travnja 2010. Rješavalo se sedam skupina zadataka po tipu sličnih onima s IChO. T. Cvitaš je istaknuo podatak da je ove godine na pripremama do kraja sudjelovalo gotovo 20 učenika, a 17 ih je došlo na izlučni test – dvostruko više nego proteklih godina. Za IChO 2010. u Tokiju kvalificirali su se:

1. Filip Vranješević (3. razr., V. gimnazija, Zagreb)
2. Igor Marković (4. razr., V. gimnazija, Zagreb)
3. Kristina Kučanda (4. razr., I. gimnazija, Zagreb)
4. Fran Petričević (3. razr., III. gimnazija, Osijek)

Filip, Igor i Kristina su sudjelovali na Međunarodnoj kemijskoj olimpijadi u Cambridgeu prošle godine. To iskustvo im je osiguravalo prednost pri rješavanju takovih testova. Za četvrto se mjesto izborio Fran Petričević. Kao učenik trećeg razreda, Fran će i sljedeće godine moći sudjelovati na IChO obogaćen iskustvom učenika međunarodnog natjecanja.

#### Ad 7.

Vladislav Tomišić koji je trebao izvjestiti skupštinu o pripremama za Godinu kemije 2011. se unaprijed ispričao i zamolio Tomislava Cvitaša da ga zamijeni. T. Cvitaš je naveo planirane aktivnosti i istaknuo glavna događanja na globalnom planu i na razini Hrvatske. Detaljno Izvješće je priloženo Zapisniku.

#### Ad 8.

Da bi odnos matičnog Društva i Podružnica registriranih kao udruge bio pravno korektan, članak 20. Statuta Društva treba izmijeniti/nadopuniti.

Predlaže se da se članak koji glasi: "Skupština je najviši organ HKD, a čine je svi članovi HKD." promijeni u: "Skupština je najviši organ HKD, a čine je svi članovi fizičke osobe i po jedan predstavnik pravne osobe članice udruge."

Prijedlog je jednoglasno prihvaćen.

#### Ad 9.

O planu rada i prijedlozima za naredno razdoblje govorila je tajnica HKD, Biserka Prugovečki, u okviru izvještaja o aktivnostima Društva (točka 4.1), a kompletno pisano Izvješće predsjednika i tajnice HKD, kako je navedeno u točki 4.1, priloženo je Zapisniku.

#### Ad 10.

Teme za ovu točku Dnevnog reda su izostale.

Zapisnik sastavili:  
Greta Prajdić  
Filip Topić

Zapisnik ovjerali:  
Davor Kovačević  
Vlasta Vojković

## IZVJEŠĆA

Vitomir Šunjić i Biserka Prugovečki

### Izvješće predsjednika i tajnice Hrvatskoga kemijskog društva

Od prošle redovite Godišnje skupštine Hrvatskoga kemijskog društva, održane 16. lipnja 2009. godine, održano je pet sjednica Upravnog odbora na kojima su sudjelovali i pročelnici sekcija. Također je održana jedna izvanredna Godišnja skupština HKD-a kojoj je prethodilo predavanje prof. dr. sc. Radana Spaventija, direktora GlaxoSmithKline Istraživačkog centra Zagreb, pod naslovom "Izazovi farmaceutske industrije".

#### Aktivnosti UO HKD-a u navedenom razdoblju posebno su bile vezane uz:

##### – Sređivanje evidencije članova Društva

Upotpunjena je postojeća baza podataka o članovima društva. Od početka 2009. godine pa do danas društvo broji 72 novih članova. Predsjednici triju podružnica: Split, Osijek i Varaždin također su upotjebili podatke o broju registriranih članova te su iste dostavili u tajništvo HKD-a.

##### – Sustavno informiranje članova Društva

Preko web stranice HKD-a ([www.hkd.hr](http://www.hkd.hr)) i e-mail-poruka, članovi su informirani o aktivnostima pojedinih sekcija te o predavanjima i projektima od interesa za kemičare.

##### – Izradu članskih iskaznica

Za sve članove HKD-a izrađene su članske iskaznice (dizajnirao Danijel Namjesnik), te su im iste dostavljene na njihove adrese.



### – Definiranje odnosa Podružnica s matičnim Društvom

Na inicijativu Podružnice HKD-a Split, omogućeno je Podružnicama da se registriraju kao udruge i kao takve pravne osobe postanu članice HKD-a. Proces registracije uspješno je okončala Podružnica Split, te je matično Društvo definiralo odnos s njome. Da bi odnos bio pravno korektan na godišnjoj će Skupštini biti predloženo članovima društva da prihvate izmjenu/dopunu Statuta Društva, i to promjenu članka 20. Statuta Društva koji glasi: "Skupština je najviši organ HKD-a, a čine je svi članovi HKD-a." promjeniti u: "Skupština je najviši organ HKD-a, a čine je svi članovi fizičke osobe i po jedan predstavnik pravne osobe članice udruge."

### – Pronalaženje izvora financiranja Društva

Potpisan je ugovor o sponzorstvu s Pliva Hrvatska d.o.o., te su u tijeku pregovori o sponzorstvu s nekim drugim tvrtkama.

### – Organiziranje i promociju znanstvenih i stručnih skupova

#### XXII. hrvatskog skupa kemičara i kemijskih inženjera

HDKI i HKD su organizatori navedenog skupa te je HKD delegiralo članove u znanstveno-organizacijski odbor XXII. hrvatskog skupa kemičara i kemijskih inženjera. Članovi su: Predrag Novak, Ernest Meštrović, Maja Majerić Elenkov, Irena Škorić, Biserka Prugovečki i Nenad Judaš. Sastavljena je i ođaslana prva prijava i obavijest o Skupu; XXII. hrvatski skup kemičara i kemijskih inženjera će se održati u Zagrebu (Hotel Four Points by Sheraton Panorama) od 13. do 16. veljače 2011.

#### 1<sup>st</sup> Croatian Workshop on Chemical Education (Split, studeni 2010.)

Hrvatsko kemijsko društvo sudjeluje u organizaciji stručnog skupa koji se bavi nastavnim problemima u kemiji. Skup se organizira u suradnji s *Prirodoslovno-matematičkim fakultetom u Splitu i Agencijom za odgoj i obrazovanje*. Skup također ima i međunarodnu narav jer će dio programa biti organiziran uz pomoć IUPAC-ovog programa *Flying Chemist* kojeg provodi *Committee on Chemistry Education (CCE)* ([www.iupac.org](http://www.iupac.org)).

#### 5. Centralno-europske konferencije: Chemistry Towards Biology

Konferencija će se održati ove godine u Primoštenu, organizator skupa je Institut Ruđer Bošković a HKD se uključio u promociju tog skupa.

### – Raspisivanje natječaja i dodjeljivanje nagrada HKD-a

Prihvaćena je odluka Povjerenstva za dodjelu Nagrade "Leopold Ružička" za 2008. godinu te je nagrada dodjeljena Nikoli Basariću (nagradu je dobitniku uručio predsjednik HKD na Izvanrednoj godišnjoj skupštini 2009.), te je raspisan natječaj i prihvaćena odluka Povjerenstva za dodjelu Nagrade "Leopold Ružička" za 2009. godinu; nagrada će se dodijeliti Mojci Čakić Semenčić (na ovoj Godišnjoj skupštini).

### – Organizacija natjecanja i susreta iz kemije

Kao i proteklih godina, HKD je sudjelovao u organizaciji natjecanja i susreta iz kemije, a osim toga prof. dr. sc. Tomislav Cvitaš i prof. dr. sc. Branka Zorc vode pripremu natjecatelja za sudjelovanje na Međunarodnoj kemijskoj olimpijadi.

### – Pripremu za godinu kemije 2011.

UO HKD-a je predvidio organizaciju specifične manifestacije koja bi bila vezana uz Godinu kemije 2011. Također je ukazano na niz projekata u kojima je HKD već uključen (Čarolije u kemiji, Otvoreni dan Kemijskog odsjeka PMF-a ...) a daju doprinos Godini kemije 2011.

### – Međunarodna suradnja

Pojačana je interakcija HKD-a s međunarodnim organizacijama. U vremenu od zadnje redovite Godišnje skupštine, UO HKD-a je imenovao nove nositelje funkcija u HKD-u i to:

- Predraga Tepeša, predsjednika Podružnice u Varaždinu
- Berislava Markovića, predsjednika Podružnice u Osijeku
- Nikolu Basarića, pročelnika Sekcije za organsku kemiju
- Vladislava Tomišića, zvaničnog predstavnika HKD-a u IUPAC-u
- Nenada Judaša, predstavnika HKD-a pri EuCheMS-u (Division of Chemical Education)
- Katu Majerski, predstavnicu HKD-a pri EuCheMS-u (Division of Organic Chemistry)
- Zvonimira Maksića, predstavnika HKD-a i člana Management Committeeja pri EuCheMS-u (Division of Computational Chemistry)
- Ivicu Malnara, predstavnika HKD-a pri European Federation of Medicinal Chemistry

*Nikola Kallay*

### Izješće glavnog urednika časopisa *Croatica Chemica Acta* za 2009./2010.

Usprkos sveopćim financijskim teškoćama u proteklom razdoblju uspjeli smo u elektroničkom i tiskanom izdanju objaviti sva četiri predviđena broja časopisa *Croatica Chemica Acta (CCA)* u 2009. godini (843 numerirane stranice, 90 znanstvenih radova). U tome smo uspjeli zahvaljujući članu našeg uredništva Tomici Hrenaru koji je izradom i stalnim poboljšavanjem predložka za pripremu znanstvenih radova (do sada je napravljeno već više od 300 verzija predložka) omogućio pripremu radova za tisak čime su se troškovi tiska znatno smanjili, a cijeli postupak je puno fleksibilniji i lakše se kontrolira. Troškove tiskanja smo dodatno smanjili i na druge načine. Autori su dužni lektorirati svoje radove i prirediti ih prema važećim uputama CCA čime se ubrzava i olakšava cjelokupni postupak pripreme materijala za tisak. Unutar organizacije posebnih brojeva, sklopljeni su dogovori prema kojima inicijatori posebnih brojeva snose dio ukupnih troškova. Daljnja strategija razvoja časopisa može se podijeliti na tri dijela: formalni, sadržajni i organizacijski.

Prvi broj u 2010. godini je već objavljen (u elektroničkom i tiskanom izdanju), a na naslovnici donosi popularnu sliku grada Zagreba. Poznavajući promotivni potencijal distribucije časopisa po cijelom svijetu odlučili smo u sklopu redizajna naslovnice na prednjoj strani korica prikazati sve ljepote naše zemlje s namjerom da ih približimo akademskoj zajednici u svijetu. Kako znanstvenici i sveučilišni profesori predstavljaju poželjnu i aktivnu turističku klijentelu smatramo da će to svojom atraktivnošću pomoći kako časopisu tako i našoj zemlji u ovim teškim vremenima. Na taj se način promoviraju ljepote naše zemlje te se očekuje financijska pomoć Ministarstva turizma i drugih institucija koje se bave turizmom. Dizajn naslovnice odradio je Tomica Hrenar (koji je ujedno i autor slike Zagreba na koricama prvog broja). Drugi će broj, koji je trenutno u završnoj fazi pripreme, donijeti sliku grada Varaždina.

U sklopu sveobuhvatnog projekta za formalni redizajn CCA postignuta su znatna poboljšanja koja uključuju izradu predložka i promjenu naslovnice čime je dugoročno osiguran prepoznatljiv i moderan format časopisa koji se u međunarodnoj znanstvenoj zajednici etablirao kao izvorni hrvatski znanstveni proizvod.

Radi što većeg uspjeha CCA namjeravamo privući vrijedne znanstvene radove pozivanjem istaknutih hrvatskih znanstvenika u zemlji i inozemstvu te im predložiti da svoje radove objave u nekom od posebnih brojeva CCA posvećenih određenoj tematici. To bi bili tematski brojevi, npr. *Chemistry of Life Sciences*, *Theoretical Chemistry*, *Environmental Chemistry*, itd. Preko naših istaknutih znanstvenika i njihovih poznanstava u te posebne brojeve bi bili uključeni i ostali istaknuti znanstvenici čime će se znatno poboljšati kvaliteta znanstvenih materijala publiciranih u CCA.

Za 2011. godinu dogovaramo broj posvećen 10. jubilarnom kongresu Hrvatskoga društva za biokemiju i molekularnu biologiju.

Unutar organizacijskih promjena potrebno je dodatno pojednostaviti i ubrzati *peer-review* recenzentski postupak. U svrhu toga nužno je angažirati područne urednike koji bi samostalno obrađivali radove i korespondirali s autorima i recenzentima, kao što je to slučaj u većini ostalih znanstvenih časopisa. Osvježena redakcija u novom sastavu bi uz dodatni angažman u recenzentskom postupku donosila i strateški važne odluke vezane uz izdavanje časopisa te aktivno kreirala politiku časopisa.

*Mila Jukić*

### Izviješće o radu HKD-Split za razdoblje od lipnja 2009. do lipnja 2010.

Glavnina aktivnosti u proteklom periodu bila je vezana za registriranje podružnice HKD-Split (dalje u tekstu Podružnica) prema odredbama Zakona o udruagama (NN 88/2001). Upis u Registar druga Republike Hrvatske izvršen je 16. veljače 2010.

Prvo predavanje HKD-Split organizirano je s ciljem da se zainteresira što širi krug ljudi koji djeluju u području kemije i srodnih područja. U skladu s tim obavijest o predavanju odasлана je svim postojećim članovima Podružnice kao i svim potencijalnim članovima do kojih se došlo preko srodnih strukovnih udruga.

Lokalni mediji također su bili obaviješteni o predavanju tako da je predavač imao i razgovor na HR-Split kao i u "Universitasu", specijalnom prilogu dnevnog lista "Slobodne Dalmacije".

Prvi kolokvij održao je prof. dr. sc. Matko Marušić na temu "Što znači baviti se znanostima u Splitu?", unutar koje je iznio sva svoja zapažanja i sugestije kako bi se povećala znanstvena učinkovitost u postojećim radnim okolnostima. Predavanju je prisustvovalo četrdesetak kemičara, stručnjaka iz područja biomedicinskih znanosti te profesora kemije.

Na samom predavanju podijeljene su i pristupnice prilikom čega se većina prisutnih i učlanila u Podružnicu.

#### U proteklom periodu organizirana su i dva znanstvena kolokvija:

##### 186. kolokvij 19. lipnja 2009.

Dr. sc. Srdanka Tomić-Pisarović, Zavod za organsku kemiju, Kemijski odsjek Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu

"Sinteze novih bioaktivnih glikokonjugata adamantana, adamantiltri-peptida, peptidoglikan-monomera i heterocikličkih spojeva"

##### 187. kolokvij 14. srpnja 2009.

Dr. sc. Aleksandra Daković, Institut za tehnologiju nuklearnih i drugih mineralnih sirovina, Beograd, Srbija

"Adsorption of mycotoxins by natural zeolitic tuff and organozeolites"

U okviru planiranih aktivnosti Podružnica ima za cilj:

- ostvarivanje što bolje suradnje među znanstvenicima i znanstvenim institucijama kroz organiziranje znanstvenih kolokvija iz područja kemije i srodnih znanosti
- podizanje svijesti o važnosti kemije u suvremenom društvu kroz organiziranje predavanja popularnog karaktera
- organiziranje okruglih stolova vezano za aktualne teme kako u znanosti tako i u društvu
- organiziranje ljetnih škola kemije kojima bi studenti i učenici stjecali znanja i vještine iz područja kemije

– kroz predavanja i radionice unutar Sekcije za izobrazbu omogućiti nastavnicima usavršavanje kako bi se pridonijelo što boljoj kvaliteti nastave u kemiji

– organiziranje radionica za djecu na kojima bi se djeci približio svijet kemije

– povezivanje s ljudima zaposlenim u industriji te poticaj cjeloživotnog obrazovanja u kemiji u suradnji s Kemijsko-tehnološkim fakultetom u Splitu

– izrada web stranica Podružnice

– bolja povezanost sa svim sastavnicama HKD-a te podržavanje njihovih aktivnosti

– promocija Podružnice u javnosti kroz medije i na ostale načine

Sredstva za navedene aktivnosti planira se osigurati kroz članarine, donacije i putem natječaja za udruge.

*Nikola Blažević*

### Izviješće o radu Hrvatskoga kemijskog društva – Podružnica Rijeka/Istra za 2009./2010.

Tijekom 2009./2010. godine glavna aktivnost Društva je kao i ranijih godina bila usmjerena na organiziranje kolokvija. U razdoblju na koje se odnosi ovo izvješće (predhodni izvještaj iz lipnja 2009.) održano je 8 kolokvija. Posljednji kolokvij nosi broj 393, što ukazuje na našu dugogodišnju tradiciju održavanja kolokvija. Kao što je poznato naša Podružnica Rijeka, istovremeno je i Podružnica HDBMB-a te HKDI-a, te kao takva objedinjuje rad svih triju društava.

S obzirom da je sjedište Društva već tradicionalno na Zavodu za kemiju i biokemiju, tako se i znanstveni rad Zavoda odražava na rad Društva. Ove je godine Društvo u okviru svojih kolokvija imalo čitav niz stranih predavača. Upravo takvoj suradnji treba zahvaliti što su i mladi članovi Društva dobili mogućnost da kroz kolokvije upoznaju nove znanstvene spoznaje.

Članice naše Podružnice, Jadranka Varljen i Lara Batičić, kao članice Organizacijskog odbora, sudjelovale su u organizaciji znanstvenog sastanka – 10<sup>th</sup> *International Meeting on Cholinesterases* koji se održao od 20. – 25. rujna 2009. u Šibeniku.

J. Varljen predsjednica je Organizacijskog odbora 10. jubilarnog Kongresa Hrvatskog društva za biokemiju i molekularnu biologiju – HDBMB<sub>2010</sub>, koji će se održati u Opatiji od 15. do 18. rujna 2010. Djelatnici Zavoda za kemiju i biokemiju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, a ujedno i članovi društva aktivno sudjeluju u organizaciji ovog Kongresa.

Srećko Valić, također član naše Podružnice, bio je član Državnog povjerenstva za natjecanje iz kemije i sudjelovao je na Državnom natjecanju u Zadru od 7. do 10. svibnja 2010. u svojstvu predsjednika povjerenstva za druge razrede. Član je i komisije za provođenje stručnih ispita za nastavnike kemije u srednjim školama.

#### Popis održanih kolokvija:

##### 386. kolokvij 18. rujna 2009.

Dr. sc. Zdravko Špirić, Oikon d.o.o., Institut za primijenjenu ekologiju, Zagreb

"Živa, globalni onečišivač – ekološki i zdravstveni aspekti"

##### 387. kolokvij 21. rujna 2009.

Prof. dr. Wilhelm Schoner, Institute of Biochemistry and Endocrinology, D-35392 Giessen

"Endogenous cardiogenic steroids, a new class of steroid hormones"

**388. kolokvij**

28. listopada 2009.

Prof. dr. sc. Marius Alexandru Moga, Faculty of Medicine, "Transilvania" University of Brasov

"Environmental medicine – a need of our medical teaching activity"

**389. kolokvij**

26. studenog 2009.

Dr. sc. Florent Dalmas, East Paris Institute of Chemistry and Materials, Department "Complex Polymer Systems", University Paris XII, Thiais, France

"Contribution of Energy Filtered Transmission Electron Microscopy (EFTEM) to the study of microstructure / mechanical properties relationships in polymer systems"

**390. kolokvij**

11. veljače 2010.

Akademik Željko Kućan, Hrvatska akademija znanost i umjetnosti "RIBOSOMI" – povodom Nobelove nagrade za kemiju 2009.

**391. kolokvij**

1. ožujka 2010.

Prof. dr. sc. Siniša Volarević, Zavod za molekularnu medicinu i biotehnologiju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci

"Ribosomi i bolesti"

**392. kolokvij**

24. svibnja 2010.

Prof. dr. sc. Matjaž Zorko, Institut za biokemiju, Medicinski fakultet Sveučilišta u Ljubljani

"Transportan i njegovi derivati: dostavni peptidi s velikim potencijalom, ali i s nekim nepoželjnim popratnim pojavama"

**393. kolokvij**

16. lipnja 2010.

Erzsebet Csibi, Higher Education and Professional Representative for Hungary, Croatia and Slovenia "Pearson Education" Budapest, Hungary

"Live and learn in the classroom, at home and at work"

*Predrag Tepeš***Izješće o radu Hrvatskoga kemijskog društva – Podružnica SZ HR – Varaždin****Provedene aktivnosti:**

Krajem prošle 2009. g. i početkom 2010. g. provedeno je opsežno predstavljanje HKD-a potencijalnim članovima i to pomoću e-mail poruka, predstavljanja na stručnim aktivima iz kemije i biologije na osnovnim i srednjim školama, na E-školi kemije u 6. osnovnoj školi u Varaždinu. Zbog toga što se u tome vremenskom periodu odazvao premali (po našem mišljenju) broj ljudi (samo osnovne i srednje škole, skoro nitko iz industrije), za svibanj/lipanj 2010. g. planiran je još jedan poziv svim potencijalnim članovima iz Varaždinske i Međimurske županije. Također poslani su e-mailovi sa molbom za ućlanjenje.

Kratkim sastankom (M. Vrbnjak i P. Tepeš) održanim početkom lipnja dogovoren je sastanak prijavljenih članova HKD i ostalih zainteresiranih pojedinaca za 17. lipnja 2010. g. na Geotehničkom fakultetu.

Sastanku koji je održan u Laboratoriju za geokemiju okoliša odazvalo se 11 članova (i potencijalnih članova) HKD, te se u ugod-

nom društvu raspravljalo o budućim aktivnostima Podružnice, problemima u osnovnom i srednjem školstvu, problemima profesora u školama i kako uz pomoć HKD-a riješiti neke već sad go-ruće probleme (licencije).

**Plan rada za razdoblje od godinu dana:**

– E-škola kemije tradicionalno će se i ove godine održati u VI. osnovnoj školi Varaždin

– 4 susreta godišnje (u obliku sastanka članova + predavanja/seminari/radionice)

– suradnja s/između osnovnih i srednjih škola po pitanju terenske nastave, rada u laboratoriju, državnih susreta (natjecanja), pomoć učenicima iz kemije

Zbog profila članova prodržnice (većinom profesori i nastavnici osnovnih i srednjih škola) dogovoreno je da ćemo provoditi aktivnosti u dva područja:

– školska sekcija: rad s učenicima – terenska nastava, posjeti laboratorijima, projekti, itd.

– edukativno-znanstvena sekcija: rad s profesorima – predavanja, seminari, licencije, itd.

HKD – podružnica SZ HR – Varaždin s danom 17. 6. 2010. g. broji 24 člana, nadamo se s tendencijom stalnog povećavanja.

Ovim putem htio bih zahvaliti prof. Mihaeli Vrbnjak koja se srčano uključila u naš rad i motivirala ljude da pristupe udruzi, i time postala moja desna ruka.

*Berislav Marković***Izješće o radu HKD – Podružnica Slavonija / Osijek za razdoblje od studenog 2009. do lipnja 2010.**

Glavne aktivnosti Podružnice Hrvatskog kemijskog društva za Slavoniju u Osijeku tijekom proteklog razdoblja bile su vezane uz prikupljanje članstva (novog i starog) te preuzimanje dužnosti novog predsjednika podružnice (B. Marković), a nakon dugog niza godina vođenja od strane Božice Šuveljak-Žuljević kojoj ćemo biti uvijek zahvalni.

Podružnica Hrvatskog kemijskog društva za Slavoniju u Osijeku djeluje od svojeg osnutka (1979.) pri Katedri za kemiju Pedagoškog (od 2004. Filozofskog) fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku. Aktivnost Podružnice nije zamrla niti tijekom domovinskog rata zahvaljujući prvenstveno požrtvovanom radu predsjednice (B. Šuveljak-Žuljević) koja je o našem Društvu skrbrila od samog osnutka pa sve do odlaska u mirovinu 2008. godine. Osnivanjem sveučilišnog Odjela za kemiju (2005.) odnosno preseljenjem u adaptirani prostor (2007.), sjedište Podružnice se premješta na novu adresu: Osijek, Kuhačeva 20. Prostorni uvjeti (nedostatak vlastitih predavaonica) za sada onemogućuju održavanje klasičnih kolokvija.

Osnivanje samostalnog sveučilišnog Odjela za kemiju pruža mogućnost za daleko aktivniji i raznovrsniji rad Podružnice. Danas u Osijeku imamo preddiplomski (a od slijedeće ak. godine i diplomski) studij kemije, konačno se nabavlja i znanstveno-istraživačka oprema (neki instrumenti su jedinstveni i u cijeloj Hrvatskoj) te će ubrzo krenuti i ostale aktivnosti vezane uz to (seminari, predavanja, radionice itd.). Uz već tradicionalno dobru suradnju s obrazovnim ustanovama (nastavnički aktivni, edukativne radionice i sl.) vjerujem da ćemo ojačati suradnju i s nekim privrednim i javnim organizacijama (već se surađuje sa Saponijom, Parkom prirode Kopački rit.). Ukratko imamo puno planova pa se nadamo da će se barem dio njih i ostvariti.



Prema trenutnom (a vjerojatno nepotpunom) popisu, u našu Podružnicu HKD za Slavoniju učlanjeno je 20-tak članova. Nakon kompletiranja popisa članova organizirat će se sastanak na kojemu će se odlučiti da li će se iskoristiti mogućnost registracije podružnice kao samostalne udruge prema Statutu HKD.

*Nikola Basarić*

### Izvešće Sekcije za organsku kemiju Hrvatskoga kemijskog društva

U razdoblju od protekle godišnje skupštine HKD, od 24. studenog 2009. godine rad Sekcije za organsku kemiju manifestirao se kroz održavanje predavanja. U suorganizaciji sa Zavodom za organsku kemiju i biokemiju Instituta "Ruđer Bošković" održana su sljedeća predavanja:

#### 8. ožujka 2010.

Irena Dokli, dipl. ing.  
"Asimetrična sinteza aziridina"

#### 22. ožujka 2010.

Dr. sc. Ivana Antol  
"Mogućnost primjene TD-B2LYP, SCS-CIS(D) i DFT/MRCI metoda za modeliranje fotoreakcija važnih za biološke procese vizualizacije, fotoštećenja i fotoprotekcije"

#### 23. ožujka 2010.

Dr. sc. Zdenko Hameršak  
"Stereoselektivna desimetrizacija cikličkih anhidrida"

#### 12. travnja 2010.

Dr. sc. Ivo Crnolatac  
"Hipericin fotoaktivni spoj u dijagnostici i fotodinamskoj terapiji raka mjehura"

#### 18. svibnja 2010.

Professor S. M. Ametamey, Ph.D.  
"Development of PET radiopharmaceuticals for the imaging of the brain"

#### 18. svibnja 2010.

Professor Leonardo A. Scapozza, Ph.D.  
"Why targeting the inactive conformation of protein kinases with inhibitors leads to efficient therapies?"

#### 31. svibnja 2010.

Margareta Horvat, dipl. ing. kem.  
"Fotodekarboksilativna adicija 3-(N-ftalimido)adamantanske kiseline na alkene"

#### 14. lipnja 2010.

Dr. sc. Leo Frkanec  
"Fotoosjetljivi supramolekulski gelovi"

*Zvonimir Maksić*

### Izvešće Sekcije za teorijsku kemiju

Rad Sekcije obuhvaćao je ponajviše održavanje kolokvija s raspravama. Kao i obično imali smo par *highlights*. To je prvenstveno predavanje profesora Lea Radoma iz Australije, koji je jedan od najboljih kompjuterskih kemičara na svijetu. Njegovo je predavanje bilo izvrsno i inspirativno. Zatim treba spomenuti mlađeg kolegu dr. Gregory Sandalu iz Kanade. Preostali predavači su vrlo mladi znanstvenici, što je tendencija naših kolokvija.

Treba posebice istaknuti angažman par članova Sekcije u organiziranju srednjeeuropskog simpozija "Chemistry towards Biology", koji će se održati u Primoštenu (8. 9. – 11. 9. 2010.). Ova serija simpozija krenula je iz Hrvatske prije desetak godina i sada se vraća natrag u svoje ishodište. Na simpoziju će naročito snažno biti zastupljena molekularna biologija (plenarni predavač Nenad Ban) i medicinska kemija (plenarni predavač Nicholas Bodor).

#### Popis predavanja (2009. – 2010.)

##### 18. svibnja 2009.

Dr. sc. Robert Vianello, Grupa za kvantnu organsku kemiju, Zavod za organsku kemiju i biokemiju, IRB

"Nove organske superkiseline – znanstveni izazov, industrijska potreba i obaveza prema budućim generacijama"

##### 9. lipnja 2009.

Lidija Lerman, dipl. ing., TAPI Istraživanje i razvoj, Pliva Hrvatska d.o.o.

"Predviđanje jakosti vodikovih veza prema kiselo-baznim svojstvima molekula: 'pKa Slide Rule'"

##### 15. lipnja 2009.

Prof. Leo Radom, School of Chemistry, University of Sydney, Sydney, Australija

"Transition-Metal-Free Hydrogenation and Hydrogenolysis: a Computational Approach"

##### 21. srpnja 2009.

Mag. Matthias Ruckebauer, Institute for Theoretical Chemistry, University of Wiena, Beč, Austrija

"Hybrid multiple-method gradients and their application to dynamics"

##### 3. studenog 2009.

Dr. sc. Gregory Sandala, Grupa za kvantnu organsku kemiju, Zavod za organsku kemiju i biokemiju, IRB

"Computational Studies of the Reaction Catalyzed by Methylmalonyl-CoA Mutase"

##### 17. studenog 2009.

Nena Peran, dipl. ing., Grupa za kvantnu organsku kemiju, Zavod za organsku kemiju i biokemiju, IRB

"Računi kiselo-bazičnih pH vrijednosti za aminokiseline glicin, alanin, prolin i serin u vodi"

##### 13. siječnja 2010.

Karlo Wittine, dipl. ing., Zavod za organsku kemiju, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije

"Karboranske kiseline"

##### 23. lipnja 2010., 14:00 sati, dvorana III. krila IRB-a

Karlo Lelas, dipl. ing., Zavod za matematiku i fiziku, Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu

"Jednodimenzionalni bozonski i fermionski plin s jakom interakcijom"

*Ivica Malnar*

### Izvešće o radu Sekcije za medicinsku kemiju HKD za period lipanj 2009. – lipanj 2010.

Prijedlog za osnivanje Sekcije za medicinsku kemiju je prihvaćen na redovitoj godišnjoj skupštini HKD-a održanoj 16. lipnja 2009. godine. Glavne smjernice za osnivanjem sekcije bile su:

bolje povezivanje i suradnja dijela članova koji se bave ovom disciplinom u Hrvatskoj, upoznavanje, druženje, razmjena iskustava, 3–4 sekcijiska predavanja

– iz objektivnih razloga u proteklom periodu članovi su upućeni na zajednička sekcijiska predavanja u organizaciji Sekcije za organsku kemiju

bolje povezivanje i suradnja sa sekcijama medicinske kemije izvan Hrvatske, upoznavanje, druženje, razmjena iskustava, te organizacija i sudjelovanje na zajedničkim skupovima

– uspostavljena izvršna komunikacija s EFMC  
– aplikacija za članstvo prihvaćena od strane Izvršnog odbora EFMC-a

– dobiven je poziv za sudjelovanje na sastanku Vijeća EFMC-a povodom 21<sup>st</sup> International Symposium on Medicinal Chemistry (EFMC-ISMC, Brussels, September 5–9, 2010), gdje bi aplikacija trebala biti i potvrđena

U svom budućem radu sekcija će za cilj imati doprinos napretku medicinske kemije kao znanstvene discipline na temelju gore navedenih smjernica s naglaskom na suradnji s drugim sekcijama unutar HKD-a, ali i znanstvenim organizacijama u i izvan Hrvatske, uključujući organizaciju i sudjelovanje na zajedničkim sastancima i skupovima.

Medicinska kemija je središnje mjesto modernog istraživanja i razvoja lijekova i u zadnjih nekoliko desetljeća iz puke pripreme novih spojeva prerasla je u razumijevanje molekulske osnove bolesti i njene kontrole, prepoznavanje biomolekulskih meta kao uzroka bolesti, i konačno u otkrivanje specifičnih spojeva (tzv. hitova) koji sprečavaju biomolekule u napredovanju do bolesnog stanja ili zaustavljaju bolest u njenom nastajanju. Medicinski kemičari se pri tome služe SAR-om u poboljšanju otkrivenih spojeva "hitova" optimirajući njihovu selektivnost prema određenoj meti, kao i njihova farmakokinetika (ADME-Tox) i druga svojstva.

*Lidija Varga-Defterdarović*

### Izvešće o radu Sekcije za nomenklaturu i terminologiju organske kemije HDKI i HKD za 2009/2010.

Rad Sekcije od lipnja 2009. do lipnja 2010. godine odvijao se u nekoliko pravaca:

#### 1. Prijevod IUPAC-ovih preporuka

U sklopu biblioteke *HDKI/Kemija u industriji* objavljen je hrvatski prijevod:

Fanska nomenklatura. II dio: Promjena stupnja hidrogenacije i supstitucije derivata osnovnih fanskih hidrida. (prijevod: Kata Mlinarić-Majerski i Tatjana Šumanovac Ramljak), *Kem. Ind.* **59** (6) (2010) 295–310.

Naslov originala: Phane nomenclature. Part II. Modification of the degree of hydrogenation and substitution derivatives of phane parent hydrides. *Pure Appl. Chem.* **74** (5) (2002) 809–834.

Dovršena je i recenzija prijevoda IUPAC-ove preporuke:

Glossary of terms used in photochemistry. *Pure Appl. Chem.* **79** (3) (2007) 293–465. (prijevod: Marija Šindler i Nikola Basarić)

I dalje je u planu prijevod sljedećih IUPAC-ovih preporuka te se zainteresirani mogu javiti:

– Graphical Representation of Stereochemical Configuration. (IUPAC Recommendations 2006), *Pure Appl. Chem.* **78** (10) (2006) 1897–1970.

– Graphical Representation Standards for Chemical Structure Diagrams. (IUPAC Recommendations 2008), *Pure Appl. Chem.* **80** (2) (2008) 277–410.

#### 2. Terminološka baza kemijskog nazivlja – KENA

U proteklom razdoblju intenzivno se radilo na uspostavljanju kemijskog nazivlja u okviru baze hrvatskoga strukovnog nazivlja. Naime, Nacionalna zaklada za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske (NZZ) pokrovitelj je projekta Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje "Hrvatsko strukovno nazivlje – STRUNA" (voditeljica projekta je Maja Bratanić) kojega je cilj uspostava sustava koordinacije terminoloških djelatnosti u svim strukama u Hrvatskoj. Projekt podupire sve strateške vrijednosti Zaklade i uklapa se u dva temeljna područja Nacionalne strategije znanosti (razvoj informacijske tehnologije i sociokulturne tranzicije iz industrijskoga društva u društvo znanja).

U sklopu projekta STRUNA osmišljena je i izrađena baza podataka u koju se po jedinstvenim načelima unose definirani nazivi iz svih struka te njihove istoznačnice na hrvatskome jeziku i istovrijednice na nekoliko europskih jezika. Opća struktura te terminološke baze podataka sadržava sljedeće elemente:

1. predviđeni engleski, njemački, francuski i ruski, ali se po potrebi u natuknicu na hrvatskome jeziku (jedno – i višerječna)
2. gramatički blok
3. oznaku struke (strukâ) kojoj natuknica pripada (po potrebi i podstruke)
4. oznaku normativnog statusa natuknice (preporučena, dopuštena, nepreporučena, zastarjela)
5. istoznačnice (sinonime) natuknice na hrvatskome jeziku
6. suprotnice (antonime)
7. istovrijednice (ekvivalente) natuknice na stranim jezicima (zasad su predviđeni engleski, njemački, francuski i ruski, ali se po potrebi u pojedinim strukama može dodati i još koji jezik)
8. definiciju
9. podnatuknice (po potrebi i potpodnatuknice)
10. definiciju podnatuknice.

U okviru projekta STRUNA prihvaćen je te se od 1. travnja 2009. do 31. svibnja 2010. godine odvijao projekt "Izgradnja hrvatskoga kemijskog nazivlja – KENA".

Cilj projekta KENA je stvaranje baze hrvatskoga kemijskog nazivlja iz opće i anorganske, organske, analitičke i fizikalne kemije, kao i njihovih definicija i istovrijednica na engleskome jeziku. Voditelj projekta je Lidija Varga-Defterdarović, suvoditelj Marija Kaštelan-Macan, suradnici Njegomir Radić, Vladimir Rapić, Tomislav Portada i Vladimir Stilinović te jezikoslovlje iz Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje Tomislav Stojanov i Kristian Lewis. Na samom početku projekta projektnoj skupini se pridružio i Filip Kljajić s obradom nazivlja papirne industrije.

Trenutno je u bazu upisano oko 1900 naziva iz područja kemije i proizvodnje papira, što je u odnosu na ukupno kemijsko nazivlje relativno malo, ali u odnosu na proteklo razdoblje od svega godine dana, relativno puno. Cjelokupni započeti posao će vjerojatno završiti na entuzijazmu pojedinaca koji će i nakon isteka službenog trajanja projekta KENA na ovom problemu nastaviti raditi. Dosađajni i budući rad na projektu KENA može se pogledati i pratiti na mrežnim stranicama <http://www.struna-kena.com/>.

U sklopu projekta KENA objavljen je stručni rad M. Kaštelan-Macan, M. Zrnčić, Nj. Radić: "Hrvatsko laboratorijsko nazivlje", *CROLAB* **1** (2010) 18–23 te izlaganje na posteru M. Kaštelan-Macan, Nj. Radić, M. Zrnčić: "Hrvatski nazivi laboratorijskog posuda", na 3. međunarodnoj konferenciji "Kompetentnost laboratorija", Cavtat, 14.–17. listopada 2009.

#### 3. Stručni i popularni članci

– T. Portada i V. Stilinović: Prijedlog pridjevske funkcijsko-razredne nomenklature, *Kem. Ind.* **58** (10) (2009) 461–464.



– T. Portada: Što sve znači slovo N u kemiji?, *Priroda* **99** (11) (2009) 53.

– V. Rapić: Hrvatska nomenklatura kemijskih spojeva, *Kem. Ind.* **59** (3) (2010) 125–127.

*Dubravka Turčinović*

### Izješće o radu Sekcije za izobrazbu Hrvatskoga kemijskog društva u školskoj godini 2009./2010.

U školskoj godini 2009./2010. sastanci Sekcije za izobrazbu održavali su se u kemijskom kabinetu V. gimnazije u Zagrebu, Klaićeva 1, svakog ponedjeljka u 19:45 sati.

Cilj sastanaka je stručno usavršavanje nastavnika te raspravljanje o temama i problemima vezanima uz nastavu kemije na svim razinama izobrazbe, od osnovne škole do fakulteta. Održano je 9 predavanja i 7 radionica, te preko 20 pokusa uz raspravu o problemima u nastavi. Teme predavanja su bile raznolike. U sklopu sastanaka prezentirana su i dva pokusa s Državnog natjecanja iz kemije. Na sastancima se raspravljalo i o prijedlogu Nacionalnog kurikulumu, te o prijedlogu Pravilnika o ocjenjivanju. Sastancima je prisustvovalo od 8 do 41 sudionika. Najveći broj sudionika prisustvovala je temama vezanim uz Državnu maturu.

#### VIŠE OD 20 SUDIONIKA BILO JE NA SLJEDEĆIM PREDAVANJIMA:

##### 26. listopada 2009.

Doc. dr. sc. Franka M. Brückler, PMF-MO

“Matematika za kemičare”

U raspravi su naglašeni najčešći matematički problemi koje imaju studenti kemije.

##### 2. studenog 2009.

Doc. dr. sc. Nenad Judaš, PMF, ZOAK

“Lewisova simbolika i Državna matura 1”

Uz prikladne problemske zadatke ukazano je na najčešće pogreške u prikazima struktura molekula, na pojmove koji se u nastavi nepotrebno koriste, te kako predvidjeti strukturu molekule.

*Pokus:* Petar Vrkljan, prof. savjetnik – Dobivanje magnetita iz željeza, varikine i octa

##### 9. studenog 2009.

Prof. dr. sc. Vitomir Šunjić

“Organska kemija u drugoj i trećoj dimenziji; od retrosinteze do stereoselektivne sinteze”

Naglašeno je da je krajnji cilj organske sinteze novo svojstvo tvari, a ne nova molekula; ciljna molekula se promatra kao skup kritičnih veza i funkcijskih skupina.

*Pokus:* Petar Vrkljan, prof. savjetnik: Redukcija  $K_2Cr_2O_7$  sa  $SO_2$  dobivenim gorenjem šibica

##### 16. studenog 2009.

Doc. dr. sc. Nenad Judaš, PMF, ZOAK

“Lewisova simbolika i Državna matura 2”

Uz prikladne problemske zadatke ukazano je na pojmove koji se u nastavi nepotrebno koriste, te kako predvidjeti strukturu molekule.

*Pokus:* Petar Vrkljan, prof. savjetnik: Smeđa boca ( $NO$  /  $NO_2$ )

##### 23. studenog 2009.

Ivka Nevistić, prof., VII. gimnazija

“Eksperimentalni dio na Državnoj maturi iz kemije – iskustva”

Izlaganje je potaknulo raspravu o uočenim prednostima i nedostacima eksperimentalnog dijela mature.

*Pokus:* Petar Vrkljan, prof. savjetnik: Suze sv. Januariusa

##### 14. prosinca 2009.

Olgica Martinis, prof., viša savjetnica u AZOO

“Plakati i poster (što, kako i zašto)”

*Radionica:* Izrada plakata na rezultatima pokusa “Ekstrakcija DNA iz graška, banane, kivija i ananasa” (pokuse je pripremio Karlo Hrvatinić, prof. biologije, Prirodoslovna škola Vladimira Preloga, Zagreb).

##### 22. ožujka 2010.

Doc. dr. sc. Franka M. Brückler, PMF-MO

“Logaritmi u otopinama”

Objašnjen je matematički pristup pH-vrijednosti i krivulji titracije. Posjećenost predavanjima pokazuje potrebu nastavnika za korelacijskim sadržajima.

*Pokus:* Petar Vrkljan, prof. savjetnik: Priprava otopina pH-vrijednosti od 1 do 13, dodatak univerzalnog indikatora

##### 24. svibnja 2010.

Dubravka Turčinović, prof. savjetnica, V. gimnazija

Pokusi s državnog natjecanja 2010. (za učenike 7. razreda)

Radionica uz raspravu.

*Pokus:* Petar Vrkljan, prof. savjetnik: Natrij – skakač

Od školske godine 2009./2010. nastavnici za prisustvovanje sastancima Sekcije dobivaju potvrde, koje se izdaju za jedno polugodište. Na njima su upisana predavanja kojima su pojedini nastavnici prisustvovali, te broj sati provedenih na tim predavanjima. Time je povećan broj redovitih sudionika sastancima.

*Filip Topić*

### Izješće o radu Studentske sekcije Hrvatskoga kemijskog društva

Sekcija se redovito sastaje svakog tjedna. Od protekle redovne skupštine održano je nekoliko predavanja:

##### 10. studenog 2009.

Lana Šarić i Matea Vlatković: “Što smo radili ovog ljeta? (1)”

##### 17. studenog 2009.

Filip Topić: “Što smo radili ovog ljeta? (2)”

##### 27. travnja 2010.

Igor Huskić: “Kemijom protiv susjeda”

##### 4. svibnja 2010.

Ivica Cvrtila: “Urotropin”

##### 18. svibnja 2010.

Marina Čalogović: “Erlenmeyericom po Americi”

##### 25. svibnja 2010.

Neven Krajina: “Sferni koordinatni sustav”

Tomislav Paj: “Gibbs-Duhemova jednadžba”

##### 14. lipnja 2010.

Nikola Basarić: “Fotokemijske reakcije H-apstrakcije i dekarboksilacije adamantanskih ftalimida u sintezi biološki aktivnih spojeva”

Na inicijativu kolegice Mateje Vlatković i Jasmine Salopek, a uz pokroviteljstvo i potporu HKD, ovog je proljeća pokrenut popularizacijski projekt “Znanstvene čarolije” kojim se nastoje kemija i znanost općenito približiti onima najmlađima kroz interaktivne radionice. U našim nastojanjima pridružili su nam se i kolege fizičari i biolozi. Do sada smo uspješno održali radionice u 3 dječja vrtića na području Zagreba, a 12. i 13. lipnja posjetili smo SOS-Dječje

selo Ladimirevci gdje smo održali desetak radionica za djecu od predškolskog uzrasta do završnih razreda osnovne škole. Aktivnosti će se nastaviti ujesen, a planiraju se i radionice za treću životnu dob.

*Nenad Judaš*

### **E-škola kemije. Izvješće za Godišnju skupštinu Hrvatskoga kemijskog društva (lipanj, 2010.)**

U periodu koji pokriva ovo izvješće (studeni, 2009. – lipanj, 2010.) rubriku *Vi pitate E-škola odgovara* obogatilo je 350 novih odgovora na postavljena pitanja te ih je sada na web-stranicama dostupno 4046.

U okviru programa *Kemijska radionica – Učenje otkrivanjem* od prosinca 2009. pa do lipnja 2010. godine održani su sljedeći kemijski seminari za učenike i nastavnike:

- 5. prosinca 2009. OŠ VLADIMIRA NAZORA, Virovitica
- 12. prosinca 2009. GIMNAZIJA BJELOVAR, Bjelovar
- 6. veljače 2010. GIMNAZIJA KARLOVAC, Karlovac
- 17. travnja 2010. GIMNAZIJA ČAKOVEC, Čakovec

Voditelji radionica na ovim seminarima bili su: Nenad Judaš, Petar Vrkljan, Vladimir Stilinović i Filip Topić. Sve aktivnosti E-škole kemije financirala je tvrtka P&G na temelju *Ugovora o donaciji* sklopljenog s Hrvatskim kemijskim društvom.

*Tomislav Cvitaš*

### **IChO2010. – Pripreme za 42. Međunarodnu kemijsku olimpijadu**

Pripreme za ovogodišnju 42. Međunarodnu kemijsku olimpijadu (IChO) započele su još u prosincu 2009. godine i održavane su u nekoliko navrata po dva do tri dana tijekom siječnja i veljače 2010. godine. Sam izlučni test održan je 9. travnja 2010. praktički cijeli dan od 9 do 17 sati s kraćim pauzama. Učenici su rješavali 7 skupina zadataka po tipu sličnih onima s IChO. Za IChO 2010. u Tokiju kvalificirali su se:

1. Filip Vranješević (3. razr., V. gimnazija, Zagreb)
2. Igor Marković (4. razr., V. gimnazija, Zagreb)
3. Kristina Kučanda (4. razr., I. gimnazija, Zagreb)
4. Fran Petričević (3. razr., III. gimnazija, Osijek)

Filip, Igor i Kristina su već sudjelovali na prošlogodišnjoj IChO u Cambridgeu i to im iskustvo daje prednost pri rješavanju takvih testova. Ove je godine na pripremama do kraja sudjelovalo gotovo 20 učenika, 17 ih je došlo na izlučni test – dvostruko više nego prošlih godina – i za četvrto se mjesto izborio Fran koji dolazi izvan Zagreba i to kao učenik trećeg razreda, što nam je posebno drago

jer će obogaćen iskustvom međunarodnog natjecanja još dogodne moći sudjelovati na IChO.

U pripremama natjecatelja sudjelovali su nastavnici Prirodoslovno-matematičkog i Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta, te Instituta Ruđer Bošković: Branka Zorc, FBF (mentor); Tomislav Cvitaš, PMF (mentor); Valerije Vrčec, FBF; Tomislav Portada, IRB; Vesna Petrović Peroković, PMF; Vlasta Alegretti Živčić, PMF; te studenti PMF, učesnici (i dobitnici medalja) na IChO 2005. odnosno IChO 2006: Mijo Šimunović, Filip Topić i Matea Vlatković.

Iako svake godine dobivamo financijsku pomoć od Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, takav daleki put ne bi bio moguć bez vrijednog sponzorstva firmi koje su voljne podupirati mlade u njihovom trudu za stjecanjem znanja.

*Vladislav Tomišić*

### **IYC2011 – Godina kemije 2011. Najava aktivnosti**

#### **Planirane aktivnosti**

- Povećati u očima javnosti ulogu kemije u ostvarivanju svjetskih potreba
- Povećati zanimanje mladih ljudi za kemiju
- Poticati entuzijazam za kreativnu budućnost kemije
- Proslaviti stotu obljetnicu dodjele Nobelove nagrade Mariji Curie i stotu obljetnicu osnivanja Međunarodnog saveza kemijskih društava (preteča IUPAC-a)

#### **Glavna događanja**

- Rana najava i promidžba na PACIFICHEM-u (Honolulu, prosinca 2010.)
- Službeno pokretanje UNESCO (Pariz, siječnja 2011.)
- Kongres IUPAC-a (Puerto Rico, kolovoza 2011.)
- Završna ceremonija (Bruxelles, prosinca 2011.)

#### **Na razini Hrvatske**

- predavanja s pokusima za sve uzraste od predškolskog do sveučilišnog
- posjete industrijskim postrojenjima, proizvođačima kemikalija, rafinerijama nafte i metala
- obznanjivanje uloge kemije u globalnoj ekonomiji objavljivanjem popularizacijskih članaka, pripremom TV- i radio-emisija
- sponzoriranje izložbi plakata koji ističu korisnost i fascinantnost kemije
- projekti kojima bi studenti temeljem svojih znanja iz kemije rješavali neke lokalne probleme
- Čarolije u kemiji, Kemija PMF
- Otvoreni dani, Kemija PMF, IRB
- Festival znanosti
- Sastanak kemičara u veljači 2011.